Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНО: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 197. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го ЖОВТНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 13, 1955. No. 197. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ КОНФЕРУВАВ З ДОЛЛЕСОМ ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ У ЖЕНЕВІ

Денвер, Колорадо. — Президент Айзенгавер почав знову брати активну участь в державній праці і конферував впротовж 25-ох хвилин із державним секретарем Джаном Фостером Доллесом, з яким обмірковував становище ЗДА на Женевській конференції „великої чвірки," яка має відбутися 27 жовтня. Президент обговорював з Доллесом текст відповіді маршалові Ніколаєві А. Булґанінові в справі міжнародної контролі зброєння. Президент розмовляв з Доллесом довше, ніж на це дозволяв д-р Вайт, який пропонував, щоб Айзенгавер відбував тільки 15-хвилинні конференції з своїми співробітниками й дорадниками. Після конференції з Доллесом лікарі ствердили, що пульс і тиснення крови в пацієнта нормальні і що він вдоволений з тієї першої своєї ділової конференції. В найближчих днях Президент має конферувати з асистентом для справ крайової безпеки Діллоном Андерсоном, секретарем скарбу Джорджом М. Гомфрі і генеральним прокуратором Гербертом Бравнеллом. Лікарський бюлетень про стан здоров'я Президента подібний до попередніх і стверджує, що пацієнт видужує згідно з передбаченнями лікарів. Перед полуднем Президент знову був на терасі впродовж 20-ох мінут, де користав зі свіжого повітря та сонця, а по полудні відпочивав, слухав музики, читав і підписував державні документи, які йому предложив його головний дорадник Шерман Адамс. Президент розмовляв з Доллесом тільки про Женевську конференцію. Доллес заявив журалістам, що він не порушував з Айзенгавером дразливих міжнародних справ, таких як вихід французької делеґації з сесії Об'єднаних Націй, протифранцузьке повстання в Марокко і змагання західньоевропейських держав до зменшення своїх збройних сил тому, що не було на це часу, а не з огляду на стан здоров'я Президента, бо д-р Вайт заявив, що Айзенгавер може конферувати про всі політичні проблеми закордонної політики. Доллес сказав, що Президент піддав йому дуже цінні суґестії, з яких він скористає на конференції в Женеві. Ця конференція, казав Доллес, була подібна до всіх інших попередніх розмов із Президентом, тільки що Айзенгавер лежав у ліжку. Президент погодився на ті всі пропозиції, з якими ЗДА, Англія й Франція мають виступити в Женеві. Доллес заявив, що він, можливо, ще раз конферуватиме з Айзенгавером перед відлетом до Женеви, це мало б статися коло 22 жовтня.

Державний секретар Джан Фостер Доллес в супроводі Шермана Адамса, головного дорадника Президента, перед нарадою з президентом Айзенгавером у Фіцсімонському військовому шпиталі.

У вересні було затруднених 64,733,000 робітників

Вашингтон. — Статистичне Бюро департаменту торгівлі повідомляє, що в вересні було в ЗДА 64,733,000 затруднених робітників. Це було найвище число затруднених в цій країні у місяці вересні, хоч воно на 755,000 менше в порівнянні з серпнем цього року. Число робітників у вересні зменшилося головним чином тому, що студенти й учні покинули працю і вернулися до шкіл. Число безробітних зменшилося у вересні на 88,000 і становило 2,149,000. Число фармерських робітників зменшилося в зв'язку з закінченням сезонових фармерських робіт. Прибутки промислових робітників збільшилися у вересні на 1.57 доляра на тиждень і становили тижнево рекордове число 77.90 доляра.

ЗДА випробовуватимуть атомову зброю наступного тижня

Ню Йорк, Н. Й. — Наступного тижня Комісія Атомової Енерґії випробовуватиме на дослідних полях Невади коло Ляс Веґасу нову атомову зброю. Ці проби будуть продовжуватися також в листопаді цього року, а на весні 1956 року відбудеться випробовування великої водневої бомби на островах Еніветоку й Бікіні на Пацифіку. Також Англія повідомила, що восени і в зимі цього року випробовуватиме атомову зброю недалеко Австралії. В Совєтах від 1949 року відбулося 14 випробувань атом. зброї. Совєти могли випробовувати атомову зброю ще перед 1949 роком, а після того могли свої проби провадити під землею або під водою і їх могли підслухові апарати не занотовувати. В ЗДА досі відлося 63 проби з атомовою зброєю, не рахуючи дві атомові бомби скинуті на Японію під час світової війни. В Неваді наступного тижня випробовуватимуть малу атомову зброю, і тому в зв'язку з тим не буде такого розголосу, який був, коли випробовували водневу бомбу на Пацифіку, або великі бомби на дослідних полях Невади.

Українці демонстрували проти совєтських „будівельників" в Індіяні

Форт Вейн, Індіяна. — Десять совєтських будівельників прибули до стейту Індіяни, де мають запізнатися з будівельним промислом, який в цьому стейті продукує готові доми. На летовищі зустріла совєтських фахівців українська делеґація, яка на транспарентах мала написи: „Комуністи! Залишіть Україну;"; „Скільки мільйонів людей перебувають у ваших концентраційних таборах"? „Не довіряйте усміхам ваших ворогів", „Питайте їх, як вони будують концентраційні табори" та інші. Гасла були виписані на таблицях англійською та українською мовами. В демонстрації взяло участь 72 українців. Делеґацію совєтських „будівельників" охоронювала сильно американська поліція. Демонстранти роздавали між присутніми теж летючки про Україну, видані Українським Конґресовим Комітетом. Місцева преса і радіо принесли вичерпні повідомлення про українську демонстрацію. Совєтські будівельники вдавали, що не бачать демонстрації. — Вони побували вже в стейтах Нової Англії та Ню Йорку, а тепер в Індіяні, хочуть побачити фабрику, яка виробляє складові частини домів.

Совєти мають більше літаків, але не перевищують летунства ЗДА

Ню Йорк, Н. Й. — Шеф штабу американського летунства генерал Натан Ф. Твайнінґ промовляв на прийнятті Союзу Клюбів в Ню Йорку і заявив, що Совєти мають більше літаків, але в загальному вони не перевищують американського летунства. Твайнінґ сказав, що СССР має „багато тисяч більше літаків" в порівнянні із ЗДА, але Совєти не ведуть переду в летунських силах. Він виявив, що це означає „вести перед" в озброєнні. „Як ми думаємо, чи Совєти могли б нас більше знищити своїм летунством, ніж ми їх своїм, то на це є неґативна відповідь". Але Твайнінґ додав, що не можна бути дуже великим оптимістом в цій справі, а це тому, що: 1. Совєти мають більше число бойових літаків в порівнянні із ЗДА. 2. Совєтські легкі джетові бомбовики є гірші в порівнянні з американськими, але число тих совєтських бомбовиків кілька разів більше від американського числа. 3. ЗДА мають більше важких бомбовиків типу B-47. 4 ЗДА мають летунські бази по всьому світі, а число совєтських летунських баз далеко менше. Генерал Твайнінґ заявив, що ЗДА мусять дбати про те, щоб не дати себе випередити Совєтам в розбудові летунських сил.

Два лікарі вважають, що Президентові потрібно оперувати серце

Вашинґтон. — Два спеціялісти серцевих недуг із Клівленду, Клод С. Бек і Бернард Л. Брофман, вважають, що лікарі, які лікують президента Айзенгавера, мусять подумати над тим, чи не можна було б при помочі операції зменшити болі Президента та збільшити його вигляди на довше життя. Д-р Брофман заявив, що на основі статистики можна передбачити, що Президент може вдруге захворіти на серце, і тоді вигляди пермогти недугу будуть менші. Майже 80 відсотків пацієнтів після першої серцевої атаки дістають другу. Цю небезпеку можна зменшити, якщо перевести операцію, бо тоді не буде небезпеки другої атаки. Д-р Бек заявив, що, мабуть, лікарі Президента не погодяться на операцію свого пацієнта, бо вони не є спеціялістами-операторами серця. Д-р Пол Додлі Вайт, який приїжджає до Президента з Бостону, відмовився зайняти становище до пропозиції Брофмана і Бека.

Голл про змову Трумана, Гарримана й Де Сапіо проти Стівенсона

Ню Йорк, Н. Й. — Голова Крайового Республіканського Комітету Ліонард В. Голл заявив у пресовому інтервю, що вже тепер видко змову трьох визначних демократів проти можливої кандидатури Адлея Е. Стівенсона. До цієї трійки зараховує Голл бувшого президента Геррі С. Трумана, губернатора Нюйоркського стейту Аверела Гарримана та провідника демократичної повітової організації в Ню Йорку „Тамані Голл" — Карміна Де Сапіо. Де Сапіо вже віддавна підтримує Гарримана як майбутнього демократичного кандидата на президента. Сам Гарриман недавно твердив, що нічим незобов'язаний до підтримки Стівенсона на номінаційній конвенції, хоч давніше заявляв, що особисто є за ним. Труман назвав Гарримана „генієм" і заявив, що Гарриман має всі дані на те, щоб бути президентом. Недуга Айзенгавера, — сказав Голл, — мабуть змусить його швидше виявити свою думку в справі кандидатури в 1956 році. Та хто б не був республіканським кандидатом, він матиме за собою ті успіхи, якими може похвалитися республіканський уряд. Республіканська Партія прийняла філософію Айзенгавера за свою. Це — добробут в країні без війни і втримання миру в світі.

Совєти далі крутять в справі роззброєння

Об'єднані Нації. — Совєтський делеґат Васілій Кузнєцов виголосив на Політичній Комісії Об'єднаних Націй велику промову з „привітанням" ідеї створення світової аґенції для справи використання атомової енерґії для мирних цілей, але водночас у тій своїй промові і зголошеній наприкінці резолюції залишив стільки недосказів і неясностей, що невідомо властиво, яке становище Совєтів — зауважує коментатор „Ню Йорк Таймсу". Зокрема Кузнєцов не вияснив, чи Совєти надалі хочуть, щоб згадана Аґенція ОН підлягала Раді Безпеки, де Совєти могли б паралізувати її своїм „вето" та чи Совєти приймають статут, зладжений вже для такої Аґенції 8-ма державами на чолі із ЗДА. Невідомо теж, чи Совєти надалі вважають передумовою для створення тієї Аґенції і своєї участи в ній — генеральну заборону продукції і вживання атомової зброї, незалежно від контрольного апарату, який міг би провірювати стан атомового озброєння в кожній державі. У своїй резолюції Кузнєцов домагався, щоб продовжувати міжнародні конференції атомових вчених і щоб ОН почали в наступному році видавати відповідний періодичний журнал про використовування атомової енерґії для мирних цілей. Делеґат Канади Мартен відразу гостро зареаґував проти совєтської методи: чому властиво Кузнєцов прийшов з своїми внесками й суґестіями на Політичну Комісію, а не виголосив їх на покликаному форумі — Підкомісії ОН для справ роззброєння, яка даремно чекає на відповідь Совєтів в низці конкретних справ.

Іран приступив до протисовєтської коаліції

Теґеран. — Іран заявив свою готовість приступити до пакту взаємної оборони, існуючого поміж Англією, Туреччиною, Іраком і Пакістаном. Іранський прем'єр Гуссеін Аля заявив про це комісії закордонних справ іранського парляменту та водночас повідомив її, що іранський уряд передав своє рішення до відома Англії й Іраку. Англія висловила з цього приводу своє велике вдоволення. Ще кілька днів тому совєтський посол в Теґерані „перестерігав" Іран, що його участь в середньо-східньому оборонному бльоку Совєти вважатимуть „неприхильним актом". Іранський прем'єр рішуче відкинув концепцію „невтральности". Гадають, що акт прийняття Ірану до того бльоку буде ратифікований ще перед 27-им ц. м

В Англії програло ліве крило Партії Праці

Лондон. — На щорічному партійному з'їзді соціялістичної Партії Праці (Лейбур Парті) поважної поразки зазнав лідер її лівого крила, — Енюрин Бівен. В голосуванні над тим, хто має стати скарбником партії, себто займати після голови партії найважніше партійне становище, суперник і персональний противник Бівена, Гейтскелл з правого партійного крила, який є одним з найповажніших кандидатів на наступника 73-літнього Клемента Етлі, партійного голови, — дістав трикратно стільки голосів, що Бівен. В такому самому відношенні голосів перепали ліві внески з антиамериканським вістрям у закордонній політиці та внески на форсування справи націоналізації (удержавлення) дальших ділянок англійського промислу й різних публічних установ. Все ж, конференція англійських соціялістів, як пишуть часописи, не винайшла ніяких таких гасел ані засобів, які могли б віщувати зріст соціялістичних впливів. Тим часом консерватисти, які дали Англії великий добробут і ще поширили існуючі соціяльні реформи, далі мають найбільші впливи, з'єднюючи собі навіть молодь і робітництво.

Молотов не задумує уступати

Москва. — Вячеслав Молотов заявив, що він виїде 25 ц. м. з Москви, щоб репрезентувати Совєтський Союз, як його міністер закордонних справ, на Женевській конференції 4-х великодержав. При цій нагоді Молотов спростував вістки, що появились в західній пресі про швидку димісію Молотова у зв'язку з його „покаянням" за „помилку" в інтерпретації комуністичної догми про соціялістичне будівництво. Коли Молотова спитали, чому він аж пів року ждав на таке спростування своєї помилки, він заявив, що інколи Совєти „діють швидко", а інколи „можуть підождати". Молотов має тепер 65 років.

Іден таврує Москву за дволичність і заповідає — зменшення англійської армії

Лондон. — Англійський прем'єр Антоні Іден, виступивши з великою промовою на великому зібранні консервативної партії в Баврнмавт в Англії, натаврував Москву, яка на всі лади говорить про „духа Женеви", та водночас підписує з Єгиптом умову про доставу зброї, чим спричинює перегони в зброєнні на Близькому й Середньому Сході та збільшує тамошнє політичне напруження. — Іден назвав ситуацію на Близькому Сході „поважною, яка може стати небезпечною." — Іден заявив, що він перестеріг Москву, що Англія свідома небезпечних наслідків такої політики. В тій самій промові Іден заповів, що англійський уряд, з уваги на „покращання міжнародних відносин", зменшить англійську збройну силу впродовж найближчих 30 місяців на 100,000 вояків до рівня 700,000 війська.

ВИНЯТКОВИЙ СТАН В НЮ КЕСТЛ, ІНДІЯНА

Вояки Національної Ґвардії шукають за зброєю в авті одного з робітників, що іде до відкритої після страйку фабрики.

ЗАХ. ЕВРОПА ПОТРЕБУЄ БІЛЬШОЇ АРМІЇ

ГОЛОВНИЙ КОМАНДАНТ ЗБРОЙНИХ СИЛ НАТО ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕМОГУ ЗАХОДУ

Париж. — Генерал Алфред Грунтер, головний командант спільної армії 15-ти держав-членів Організації Північно-Атлянтійського Пакту, склавши перед військовими міністрами держав НАТО вичерпне звідомлення про теперішній стан збройних сил совєтського блоку й зорганізованого на Заході вільного світу, рішуче зажадав побільшення військової сили НАТО. Правда, він ствердив, що коли б Совєти тепер заатакували Европу, то Захід виграв би, але водночас він поклав натиск на конечність зберігати надалі єдність всіх членів НАТО й побільшування, а не поменшування, їх збройної сили. Генерал Грунтер представив зібраним військ. міністрам і секретарям оборони мапу, з графічним виказанням теперішніх військових активних сил і резерв СССР і його сателітів та ствердив, що заявлена тими комуністичними державами редукція армії на 640,000 в СССР і 178,000 в усіх сателітних державах ні трохи не зменшить могутньости збройних сил комуністичного бльоку, якщо навіть дійсно Совєти переведуть ту редукцію, на що ще нема доказів. Однаково генерал Грунтер, як англійський генерал Вітлі, голова т. зв. Постійної Військової Групи в штабі НАТО, обстоювали принцип, що при всьому зрості значення летунства й атомової зброї — піхота надалі гратиме непоменшену ролю в майбутній війні й тому не можна її редукувати. Тому вони домагалися побільшення піхотного війська й морських сил. Генерал Грунтер ствердив, що НАТО не додержало термінів свого військового плянування. Він гостро критикував деякі детайлі західнього озброєння й військової організації, назвавши напр. „архаїчною" летунську командну систему в Европі. Як приклад до наслідування він вказав на з'єднинення американської і канадійської летунської системи перестороги й охорони, при чому підкреслив, що на американському континенті система перестороги перед ворожим налетом бере під увагу години, а в західній Европі треба рахувати на мінути. Ген. Грунтер частинно оправдував Францію, яка забрала з европейського континенту 3 дивізії, перекинувши їх до північної Африки, бо, мовляв, безпека у північній Африці є необхідна також для оборони Европи, а Франція старається надолужити брак забраних дивізій покликанням 64,000 резервістів. Наради військових міністрів у Парижі продовжуються.

Греція відтягається від спільних з НАТО маневрів

Атени. — Грецькі збройні сили так довго не братимуть участи в спільних маневрах НАТО, поки заспокоїться схвилювання у зв'язку з протигрецькими демонстраціями в Туреччині й спором за Кипр, — заявив новий грецький прем'єр Караманліс й дав доручення грецькому штабові не взяти участи в маневрах, що їх на цей місяць передбачило НАТО. Зрештою, вступне експозе нового прем'єра не задовольнило опозиції, яка називає заяву Караманліса в справі Кипру надто „лаґідною". На самому Кипрі ситуація не покращала. Новий англійський губернатор маршал Гардінґ звернувся до духового лідера кипрських самостійників архиєпископа Макарія з закликом, щоб той співпрацював у введенні на Кипрі поширеної автономії, але триденні наради з архиєпископом у цій справі закінчились невдачею і не осягнено ніякого взаємного порозуміння. Заява Гардінґа признає, що наслідки тієї невдачі можуть бути „поважні".

Аденауер хворий на запалення легенів

Бонн. — Західньо-німецький канцлер д-р Конрад Аденауер, який в січні найближчого року матиме 80 років, перестудився, повертаючись автом в минулому тижні з Люксембурґу, де був на зустрічі з французьким прем'єром, а з перестуди вив'язалось запалення легенів. Комунікат лікарів — перший, що взагалі появився в справі здоров'я канцлера — каже вправді про поправу, але заявляє, що в найкращому випадку, канцлер мусить ще тиждень до 10 днів лежати. Політичні наслідки недуги Аденауера дуже поважні. Його відсутності на виборчому вічу в Бремені приписують програру урядової коаліції в користь опозиційної соціялістичної партії, яка на 100 мандатів до місцевого парляменту вибрала 52 послів. Аденауера не буде теж на засіданні ради міністрів, скликаному на 20 ц. м., себто на тиждень перед з'їздом міністрів закордонних справ 4-х великодержав у Женеві. Західньо-німецький уряд хоче задемонструвати знову своє зацікавлення справою об'єднання Німеччини. У зв'язку з недугою Аденауера настала знову журба: хто міг би заступити його, коли б його не стало у кермі німецької держави?

В АМЕРИЦІ

● **Пані Айзенгаверова** підписала 11,000 подяк за побажання швидкого видужання Президента. Ці подяки вислано дипломатам в цілому світі, особистим приятелям Президента, різним організаціям та шкільним дітям. В листах пані Айзенгаверова дякує в імені Президента і в своїм власнім.

● **Нюйоркський посадник** Роберт Ваґнер заявив, що якби номінаційна конвенція відбувалася тепер, то він підтримував би Адлея Стівенсона. Але він відмовився сказати, якого підтримуватиме кандидата на президента на конвенції в серпні 1956, кажучи, що буде за того демократичного кандидата, який матиме найбільші шанси перемогти.

● Робітнича Спілка Зворотничих Північної Америки підписала умову з кількома залізничими лініями про 10.5-центову підвишку платні за годину праці.

● **Поліція заарештувала** дуже небезпечного злочинця, 34-річного Герберта Бравна, який втік був із тюрми в Гартфорді. Місце перебування злочинця подала його мати, яка мешкає в Бронксі, Н. Й. Злочинець переховувався в пивниці церкви.

● **Адміністрація** бруклинського музею склала поліційним детиктивам, які допомогли знайти вкрадені з музею дорогоцінні статуетки, що мали коло 2,000 років і коштували 20,000 долярів. Ці статуетки вкрали були хлопці для забави.

● **У 44-ті роковини** постання Китайської Республіки, в Сан Франсіско почав виходити новий китайський щоденник „Ди Фрі Чайна Дейлі". В китайській дільниці відбулася парада, а після того офіційне святкування 44-річчя проголошення Китайської Республіки.

● **ЗДА вирішили** вислати свого представника до Европейської Вугільної і Сталевої Спільноти в Люксембурґу. Америку репрезентуватиме В. Волтан Баттерворт, який має ранґу амбасадора.

● **Армія повідомляє**, що має писальну машину, на якій можна писати в 50 мовах. Ця машина важить лише 40 фунтів. Багато з тих мов мають відмінні від англійської абетки.

● **Бувший президент** Геррі С. Труман заявив журналістам, що він „не їде ані на Стівенсоновому, ані на Гарримановому возі", бо вони обидва їхали на його возі, коли він був президентом. Труман сказав, що він не хоче бути „босом", а свою думку про майбутнього демократичного кандидата на президента виявить аж на конвенції в серпні 1956 року.

В СВІТІ

● **Адріян М. Конан Дойл**, син славного письменника, винахідника героя його кримінальних романів Шерлок Голмса, заявив, що Совєти винні йому величезний авторський гонорар. Совєти, які не визнають міжнародного авторського права, просто обкрадають чужинецьких авторів, які їм подобаються. Вони видали коло 10 мільйонів томів творів Конана Дойла.

● **Прибічну каплицю** англійських королів в їх палаці у Лондоні щойно тепер відремонтовано й віддано до вжитку. Вона була цілком зруйнована німецькими бомбами в останній війні. Єлисавета II взяла участь в святочному відкритті каплиці.

● **Німецькі комуністи** не хочуть перепускати до Західньої Німеччини тих німецьких поворотців з совєтського полону, які народились в місцевостях, що знаходятьсвя у підсовєтській Східній Німеччині. Німецькі полонені з-правила демонструють, домагаючись відставити їх до Західньої Німеччини. Транспорт таких 500 демонстрантів привезено на Захід, але доля решти транспортів невідома.

● **В комуністичному Китаї** далі шаліє антирелігійна дурійка, особливо ж переслідують там католиків, — твердить офіційний орган Ватикану, „Оссерваторе Романо". Згідно з вірогідними інформаціями Ватикану, заарештовано католицького єпископа в Шанґгаї, китайця, коло 20 інших духовників і 200—300 світських китайців-католиків. „Співіснувальна кампанія не припинила антирелігійної кампанії."

● **У концентраційному таборі** Волково на Білорусі, через який перепускається німецьких поворотців, воєннополонених в СССР, перебуває ще 36 високих японських старшин, між ними генерал Отозо Ямада, — повідомляють німецькі старшини, що вернулися тепер до Німеччини.

● **У Польщі загрозливих розмірів** набирає пиятство серед середньо- і високошкільної молоді. Згідно з статистикою, яку перевів варшавський часопис „Жицє" в одній лише Люблинській окрузі, на 130,000 середньошкільників систематично впиваються 54%, з чого добра половина підлітки нижче 16 років.

● **Антоніо Сені**, італійський прим'єр, який летів до Ґенуї на свято в честь Христофора Колюмба, мусів припинити подорож у Пізі, де приземлився його літак наслідком технічного дефекту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

КИЇВ ЧУЖИМИ ОЧИМА

В останніх днях у ряді американських і англійських газет появились репортажі закордонних кореспондентів або членів редакцій цих газет про відвідини Києва, древньої столиці України. В жадному із тих репортажів, з якими ми мали можливість познайомитись, немає вияснень щодо самих відвідин, які почалися, виходило б, в неділю 10-го жовтня і, можливо, ще продовжуються. Є тільки описи самого Києва та деякі завваги про його минуле і сучасне. І коли описи золотоверхої столиці України повні захоплення її положенням і красою, то в заввагах про її минуле і сучасне помітні деякі інтересні нотки поінформованости, з одного боку, і дивної здержливости або навіть ігноранції з другого.

Перед нами три репортажі про Київ: 1. Ендру Тюлі п. з.: „Київ — місце клопотів для червоних, місто, що любить розваги", надрукований в ню-йоркському „Ворлд-Телеграм енд Сан" з 10-го жовтня; 2. Геррі Шворца п. з.: „Притемнені релігійні аспекти Києва", надрукований у „Н. Й. Таймсі" з 11-го жовтня, і 3. Едварда Кренкшо п. з. „Київ підноситься з руїн", надрукований в лондонському „Обсервері" і передрукований в „Н. Й. Геральд Трибюн" з 11-го жовтня.

Найбільш второпно написаний репортаж Е. Тюлі, загальний зміст якого подано як вістку у вчорашньому виданні „Свободи". Автор стверджує, що Київ є столицею України, рівночасно „житницею совєтської Росії й історичним спричинником клопотів для комуністів". Зміст репортажу свідчить про те, що його автор поінформований про справжній стан і аспірації України, бо вже в другому реченні стверджує, що „ви намарно прислухалися б до розмов про незалежність чи повстання". Згадавши про націоналістичне наставлення українців та їх „погляд згори" на „властиву Росію", він вияснює, чому: якщо українець думає про сепарацію від північного Політбюра, то робить це „приватно, в таємних кімнатах, до яких чужинці не мають доступу". Дальший опис Києва в цьому репортажі йде під одним кутом: протиставити його та його мешканців Москві, при чому всі порівняння виходять найкорисніше для Києва та для українців, як прекрасного, погідного міста і приязних людей, в протиставленні до понурої, неприязної і лайливої Москви. Спостереження п. Тюлі цілком покриваються з тими, що їх винесла з відвідин в Україні пані Перла Места чи про які на одному зібранні загально говорив теперішній губернатор Ню Йорку п. Гарриман із часів свого амбасадорства в СССР.

Геррі Шворц, відомий знавець і коментатор совєтських справ, дуже здержливий у своєму репортажі і обмежується тільки до зауваг на церковні теми, приділюючи окреме місце жидівському віровизнанню. Він стверджує, що з мільйона мешканців української столиці заледве кілька тисяч було в неділю по церквах, але, щоб не робити з цього фальшивих висновків, наводить слова молодого шофера: „Я вірю в Бога, але, звичайно, не ходжу до церкви". Читач може сам виснити собі, з якої причини, при чому автор допомагає йому згадкою, що прекрасний собор Софії обернено на музей, а до Печерської Лаври комуністи водять дітей тільки на те, щоб показувати їм... історичні пам'ятки. Здержливість п. Шворца зрозуміла для тих, хто знає його писання на совєтські теми, бо можна тільки дивуватись, як це сталося, що цього редактора взагалі до Києва допустили.

З його інформацій про жидів довідуємось, що в Києві є їх приблизно 160,000 і що мають вони лише одного рабіна, та й той на схилі віку, бо 75-літній і хворий. Автор натякає, що, після обмежень і переслідувань за часів Берії, тепер жидам у Совєтах дещо полегшало, якщо про будь-яку полегшу в Совєтах можна говорити.

До цих двох репортажів, одного сміливого і другого здержливого, долучається третій, дещо поплутаний, що досить дивне, коли брати до уваги давніші писання його автора, Едварда Кренкшо. Для нього Успенський собор — це „святиня старовинної Росії", знищена під час війни. Описуючи в суперлятивах сам Київ і його положення, в різкому контрасті до якого стоїть убогість населення, автор у кількох місцях заплутався між Україною та Росією і українцями та росіянами, наче б його приголомшила краса Києва, яку він описує найяскравішими барвами, потверджуючи думку багатьох своїх попередників, що Київ — найкраще місто в Европі.

Так то столиця України, хоч обдерта з її найбільшої краси-волі, яку саме в цьому проявляв український нарід величними історичними актами, захоплює чужинців до найвищих меж. Бистріші та сміливіші з них захоплюються, зокрема, тими силою гашеними іскрами української волі, яка жевріє в серцях мешканців золотоверхої столиці. Можна легко собі уявити, предметом якого подиву й захвату був би Київ для всього світу, якби ці іскри волі запалали повним полум'ям і знову осяяли ту частину світу, на яку вони променювали впродовж історії.

ПОГІРШЕННЯ, НЕ ПОЛІПШЕННЯ

Від липня ц. р., себто від закінчення Женевської конференції голів урядів чотирьох великодержав, лунає по всьому світу крик про „поліпшення" міжнародних відносин, про „відпруження атмосфери" й „злагіднення" у взаєминах. Вернувшись з тієї конференції до Вашингтону, президент Айзенгавер висловлювався про неї у своїй промові 25 липня ц. р. обережно, проте позитивно. Він старався виправдати факт, що на Женевській конференції не осягнено порозуміння ні в одній конкретній справі, бо, мовляв, це й не було ціллю тієї конференції, зате підкреслював „дух" тієї конференції, що, мовляв, відбувалась в прихильнішій, с п о к і йнішій, примирливішій а т м о с ф ері, ніж атмосфера попередніх конференцій. Президент висловив переконання, що з тієї конференції „може вийти користь людству", якщо її „дух" буде використаний вже при вирішуванні конкретних міжнародних проблем. Приблизно той самий підхід застосували в оцінці Женевської конференції й усі інші її учасники, прем'єри й міністри закордонних справ інших держав вільного світу, Англії і Франції, як і Совєтів. І від того часу чуємо на всі лади й способи деклямації про „дух Женеви".

Тим часом за останніх два з половиною місяця у міжнародній ситуації не тільки не настало поліпшення, а, навпаки, значно погіршилось. І в самому Вашингтоні здають собі з цього справу. Знаменито схоплює це вашингтонський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", один із найкращих знавців американського політичного світу, його дій та куліс, відзначений за найкращі політичні репортажі в минулому році — Джеймс Рестон. Його завваги на цю тему, вміщені на чільному місці першої сторінки названого часопису в одному з останніх його чисел, настільки авторитетні й цікаві, що варто ближче з ними познайомитись:

Американський уряд більше стурбований тепер розбіжними тенденціями у світових відносинах, як був коли-небудь від часу гострого напруження у Формозькій протоці останньою весною. Спершу було намагання легковажити собі ті тенденції, зводячи їх до відгуку на недугу през. Айзенгавера. Проте, щораз яскравіше виявляється, міжнародні труднощі зростають на різних відтинках широкого світу. Керівні чинники Державного Департаменту — запевняє Рестон — стурбовані такими подіями:

У Західній Европі з'явилась тенденція редукувати збройні сили, що проявилася в драматичному повідомленні англійського уряду, що Англія зменшить впродовж найближчих 30-ти місяців свою збройну силу на 100,000 вояків. Водночас появляється щораз більше познак, що Совєти рішені не допустити до об'єднання Німеччини, якщо не можна її „зневтралізувати" й створити такого німецького уряду, в якому засідали б також комуністи. На Середньому Сході комуністи переводять фактичну інтервенцію, запропонувавши — з успіхом — продаж арабським державам зброї. Югославія відвертається від Заходу й чимраз приязніше ставиться до совєтського бльоку. Врешті з Далекого Сходу приходять алярмуючі відомості про нову тактику китайських комуністів, які, переставши кричати про „визволення" Формози, повели тиху, але надзвичайно метку акцію, щоб підірвати зсередини відповідною пропагандою націонал-китайські збройні сили.

Ці конкретні події змушують зревідувати первісну оптимістичну оцінку міжнародних конференцій у Бандунгу, Женеві та Белграді. Державний Департамент признав був вислідн Бандунгської конференції азійських і африканських країн з квітня ц. р. успішними, підкресливши факт, що в приявності Чу Ен-лая виступлено одверто проти комуністичного імперіялізму. Тим часом виявилося, що „дух Бандунгу" насправді сформував антиколоніяльну політику азійських і африканських держав, що у конкретному вислідi проявилося в таких виступах на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, які поставили в найбільш незручну ситуацію не тільки колоніяльні держави Францію, Англію і Голляндію, але й З'єдинені Держави.

Тут Джеймс Рестон розкриває дві події з минулого тижня, дві авдієнції у державного секретаря Дж. Ф. Доллеса, які яскраво ілюструють теперішній заколот в міжнародному світі й труднощі, які зродились для американської політики. Д-р Йозеф Люнс, діючий міністер закордонних справ Голляндії, зголосився з висловленням жалю Голляндії, що З'єдинені Держави не підтримали її в генеральній дебаті, викликаній претенсіями Індонезії до західньої частини Нової Ґвінеї, і стримались при голосуванні, що дало неґативний для Голляндії вислід цього голосування. Міністер закордонних справ Гальвард Лянґе довів до відома державному секретареві, що в Норвеґії, де панують дуже гострі антиколоніяльні настрої, побоюються за цілість НАТО, яка може бути наражена на поважну небезпеку, якщо її члени використовуватимуть своє великодержавницьке становище для приборкування в и з в о льних змагань колоніяльних народів.

Таким чином політика ЗДА опинилась, так би мовити, між молотом і ковалом. Вона старається розглядати кожний випадок зокрема й поводитись різно: то на користь колоніяльних держав (в конфлікті Англії з Грецією за Кипр і в конфлікті Франції з арабським світом за Марокко й Альжир), а то на користь колоніяльних народів (згаданий конфлікт Голляндії з Індонезією за частину Нової Ґвінеї). Але у вислідi постає враження хиткости і безпринципности американської політики, яка вражає тим прикріше, що власне сам Дж. Ф. Доллес побивався при заснуванні Об'єднаних Націй за принцип вільної критики в справах, що трактують про волю країн і народів.

„Дух Женеви", так само, як „дух Бандунґу", показав свою неґативну практичну вартість на розвитку подій в Західній Европі. Всі признають, що нічого не сталося, що оправдало б послаблення чуйности, проте сама Англія поспішає із зменшенням стану своєї армії, і ця сама тенденція існує в інших европейських країнах. Водночас Західня Німеччина, під тиском міжнародного шуму про співіснування, погодилась на встановлення дипломатичних взаємин з СССР. Це ніби теж тільки формальна справа, але насправді ця справа дає Москві ту перевагу над Заходом, що вона є тепер єдиною державою, яка має безпосередній зв'язок і з Західньою і з Східньою Німеччиною. ЗДА, зі свого боку, і на Женевській конференції в справі Індо-Китаю, і на останній Женевській конференції в справі Німеччини, заявили, що вони не вживатимуть сили при розв'язуванні спорів між Сходом і Заходом. Ту саму засаду вони застосували на Далекому Сході, перестерігши Чіянґ Кай-шека, що вони є проти війни за викинення комуністів з азійського суходолу й проти вживання американського вирядy у такій війні. А все це діється якраз у тому часі, коли Д. Д. Айзенгавер захворів, і світ непевний, хто буде правити далі в Америці. Це діється у тому часі, коли політична непевність запанувала у внутрішніх відносинах Франції. Тим часом власне тепер, власне у зв'язку з цими тривожними симптомами й тенденціями, потрібна Америці й цілому світові певна керівна рука...

Такий є широкий зміст заввагДжеймса Рестона, які кидають невтішне світло на розвиток міжнародних подій. Висновок з цих заввагa, що його Рестон сам не робить, а залишає зробити читачам, покривається з давнім послідовним становищем вільного українського політичного світу: всяка „співіснувальна" політика з СССР — шкідлива, всі розмови про потребу такої політики — шкідливі, всяке змагання до злагіднення міжнародного напруження через переговори з комуністами за конференційним столом — ведуть до ще більшого напруження, комплікування й погіршення міжнародних відносин. Їх тривке поліпшення можливе лише через активне поборювання комуністичного світу, з остаточною ціллю привести його до упадку.

ІЛЮЗІЇ І ДІЙСНІСТЬ

(Лист із Лондону)

У своїй „Філософії історії" писав німецький філософ Геґель, що малі народи затримують свою незалежність з ласки великих. Придивляючись до метушні (політикою це трудно назвати) серед еміґрації тих народів, що стали жертвами московського імперіялізму в другій світовій війні, приходимо до переконання, що цим „сателітським" еміґрантам слід „паки і паки" повторювати розумний погляд Геґеля.

Ось уже двічі відбувся „Конґрес полонених народів" (Captive Nations), перший — у Страсбурґу (Франція), в червні 1955 р. і другий — в Америці, у вересні. Цікаво, що в тих конґресах беруть участь еміґранти з Альбанії і Естонії, але українців туди не запрошено! Програма цих конґресів — відновити кордони з 1939 року на Сході. Отже, серед сателітських еміґрантів немає думки про ліквідацію російського імперіялізму: вони були б задоволені, коли б Росія зберегла свою імперію в Европі та в Азії, але щоб погодилася жити „на рівних правах" з Латвією, Румунією і Болгарією...

В цих плянах сателітської еміґрації Україна мала б бути „жертвенним козлом", бо наші території мали б бути знову розділені між сусідами. Очевидно, прирікши Україну на ролю жертви для забезпечення свого добробуту, наші сусіди не бажають участи українців у спільному фронті боротьби проти комунізму та російського імперіялізму. Російської небезпеки не бачили провідні політики польські та румунські в 1918-20 роках, бо хотіли урвати собі найбільше із української території. Цим вони помогли Москві запанувати над Україною, відновити мілітарну могутність Росії, яка пізніше поглинула і теперішніх „сателітів".

Ситуація і політика сателітських країн знайшла оцінку в лекції англійського дипломата сера Левеллина Вудворда, яку він мав у Лондонській Школі Економічних і Політичних Наук 24 травня ц. р. Автор дає оцінку ситуації і політики Польщі, але його слова можна прикласти до всіх сателітів, бо їх „гріхи" однакові. Ось, що сказав автор про політику поляків:

„Вони забули твердий, але неминучий факт, що поява незалежної Польської держави наприкінці першої світової війни була — можна справедливо сказати — історичним випадком, побічним продуктом війни, на початку якої не було й питання про скасування розділу Польщі. Від початку й до кінця польська політика була безвідповідальна і, з деяких поглядів, без морального оправдання. Однак, польська незалежність була в 1939 році фактом, хоч поляки мусіли б бути обережні, пригадуючи, що та незалежність була ділом нагоди, і що, — як вияснити цю справу майже брутальним способом, — західні великодержави перед 1914 роком були привикли до існування глибокої історичної кривди".

Теж і створення балканських держав, Чехословаччини, Альбанії було ділом нагоди. І поки на Сході є імперіялістична великодержава Росія, доти незалежність її сусідів буде випадковою, „сезоновою". Надії сателітських еміґрантів — „порозумітися" з Росією „на рівних правах", це, — уживемо слів сера Л. Вудворда про польську політику — „фантастично нереальний погляд на їх будучність в Европі".

Зосібна, кожну людину з чуттям справедливости мусить вражати безсоромність сателітських еміґрантів у відношенні до України і Білорусі. Вони кричать, що великодержави дбають тільки про об'єднання і визволення Німеччини та Австрії, а про них, за залізною заслоною, забувають. Але одночасно ті самі сателітські еміґранти пропонують Москві недоторканість границь СССР з 1939 року і визнають всі „моральні та історичні" права Москви на панування над Україною, Кавказом, Туркестаном і т. д.

П. А.

„Зірки, що не горять..."

Передові шахти на Донбасі відзначають особливо відзнакою: електричними зірками, що горять над ними вночі. Над найпередовішою шахтою „Никанор" зірка не згасала кілька років. Але тепер, — як повідомляє кореспондент „Радянської України", — вона згасла. У шахтовій конторі стоять по кутках припалі порохом переходові червоні прапори. Їх нікому не передають, — про них забули. Майже на кожних робітничих зборах колектив шахти бере нові „соціялістичні зобов'язання" — підвищити продуктивність праці й збільшити вуглевидобуток. Але дивна річ — про них негайно забувають. Цим пояснює кореспондент низьку трудову дисципліну і невиконання завдань. Прохідник Дмитро Гавришук працює на породонавантажувальній машині. Спересердя він стукає кулаком по машині; — „Ну, як працювати? Раз-у-раз вона псується. Обіцяли відремонтувати. Довго чекали — нарешті, одержали машину з ремонту. Але після цього вона ще частіше псується..." Сам секретар партійного бюра Шинков каже про шахту немов стороння людина: — „Погана шахта. Ніхто не контролює виходу робітників на роботу. На дільницях немає порядку". Керівництво шахти надолужує всі недосягнення... засіданнями. І так, в березні проведено 6 засідань партбюра, 5 зборів, 5 разів секретаря викликали до районного комітету партії, 3 рази — до обласного комітету. Тепер шукають, на кого можна було б звалити всю провину за розвал роботи на колись передовій шахті.

ДІВОЧА

Де ти, мій милий, спочив [опівночі,
Де тобі снилися очі дівочі?
Дубе високий, зелен мій гай,
Милому вістку неси, передай.

— Він надо мною шумить угорі,
Він надо мною, що грім на зорі.

Вийду зустрітися в лузі з тобою,
Тільки й почую, що пісню [прибою,
Дніпре широкий, краю мій, [край,
Милому звістку неси, передай.

Що ж мені діяти, серце моє,
Кінь його в мене водиці не п'є.

Вийду зустріти в поля неозорі,
Грає пшениця, як хвиля на морі,
Ниво родюча, квітку розмай,
Милому звістку неси, передай.

— Де ж мені взяти для дівчини [вість,
Кінь його в мене травиці не їсть.

Орлику, орле, птице крилата,
Милому, кажуть, ти вийшов [за брата,
Линь же високо за небокрай,
Милому звістку неси, передай.

Птиця здіймається до високости:
— Будемо завтра до дівчини [в гості!

А. МАЛИШКО

НА ТЕМИ ДНЯ

Совєти почали в останньому часі спеціялізуватися в обдаровуванні краденим, чи пак загарбаним. Обдаровують австрійців їхнім же таки добром — фабриками, копальнями нафти тощо, дарували німцям вкрадені у них скарби з дрезденської ґалерії, тепер же намагаються обдарувати фінляндців загарбаною в них після зимової кампанії 1939-40 років базою Порккаля. Дарують, що колись насиллям забрали, ще й кажуть собі дякувати і роблять з цього не тільки великодушний жест, але й приклад для держав західнього світу.

Використовуючи пропаґандивно свій жест, мовляв, ми „резиґнуємо з єдиної нашої воєнної бази на чужій землі", Совєти намагаються спонукати західні держави, передусім ЗДАмерики залишити їхні бази, розташовані на чужих землях Европи, Азії, Африки...

Совєтський розрахунок, як і звичайно в таких випадках, комбінований на наївних, непоінформованих і передусім на поплентачів, які за гроші і без грошей роздують акт совєтської „великодушности" до просто ґрандіозних розмірів і величин.

Коли ж придивитися реально і тверезими очима такому чи іншому совєтському „дарункові", то, не беручи до уваги основного факту, що це обдаровування краденим, зразу ж можна встановити ще й дальші совєтські блєфи, як те, що про ніяку великодушність не може бути й мови, що звертають вони здебільша те, що їм вже непотрібне чи пак те, що вони здобули собі деінде.

Цікавий з того погляду приклад з Порккалею. Окупували її в 1940 році, бо в той час, особливо в обличчі німецько-совєтської війни, вона могла бути справді загрозливою для Ленінграду чи взагалі для північних областей европейського СССР. Але ж після окупації Совєтами балтійських держав і потому Польщі, Східніх Прус й інших областей північно-східньої Німеччини і після створення баз із загарбаних пристаней і твердинь таких, як Кеніґсберґ, Таллін, Лєпая, Росток, Стральзунд, Ґданськ, Ґдиня, Свінемюнде та інші, Порккаля перестала мати будь-яку більшу вартість для Совєтського Союзу, бо підхід до Ленінграду і Совєтського Союзу з цього боку забезпечують сьогодні всі вище згадані совєтські бази на окупованих Москвою землях, що їх Москва, привласнивши собі, вважає вже не чужими а таки своїми. І Москва резиґнує сьогодні „великодушно" з непотрібної їй уже бази й обдаровує нею її ж таки власника — Фінляндію, що над нею затискається все міцніше московський п'ястук.

Коли до такої забріханости додати ще й ту невеличку „обставину", що, дарувавши Фінляндії її ж таки власність, Совєти перед оконечною передачею Порккалі фінляндцям, висаджують всі збудовані там не тільки ними укріплення і споруди, руйнують і нищать все устаткування і вивозять всю не тільки свою, але і заґарбану фінляндську власність, то перфідія Москви стає в усій своїй наготі.

Ольга Мак

КОЛИ СКРИПІЛИ ВОЗИКИ...

(До десятих роковин призабутих подій)

(15)

Що було ще в ті дні? Багато. Ходили ми за якийсь міст до якогось табору, де ніби можна було дістати харчів, що в конечному висліді виявилося неправдою; гналися за нами якісь вояки, коли ми верталися через ліс додому; Марту мало не змасакрували совєтські вояки, коли вона попросила в одного з них закурити; пробували ми вивідати, чи не можна перейти кордону „на зелено"; вкінці мусіли ту Марту вигнати за крадіжку наших цигарок. Були також сцени з мамою і Марійкою, які конечно натискали на поворот додому. було ще безліч всяких дрібниць, на які треба було б витратити цілі аркуші паперу, щоб їх описати.

Я справді тепер не можу сказати, яка сила мене тримала. Чи то була глибока віра, чи впертість розпуки, але я ні на одну секунду не допускала думки, щоб вернутися. Всі мої сили, вся увага скеровувалися виключно на те, яким би то способом перейти цей проклятий кордон і опинитися по другому боці Ельби? Ні плачі та нарікання матері й Марійки, ні страждання голодної дитини, ні весь жах оточення, в якому ми перебували, не могли мене зламати. Самий Захід мене не приваблював, але зате лякала перспектива залишитися назавжди під большевиками. Здається, що в тому була корінна причина різниці моїх, з одного боку, і маминих та Марійчиних — з другого, настроїв. Бо тікати кудись, і тікати від чогось — це далеко не те саме.

В загальному беручи, перебування спочатку в спільному будинку, а потім в позаміських халупах, тривало понад місяць. Ми не мали ніяких зв'язків зі світом, до нас не доходили ніякі вістки, а тому для нас все залишалося в такому самому положенні, як і першого дня.

Але якось то так цілком несподівано поміж халупами зчинився нервовий рух і біганина. Жінки хапали дітей, натягали наплечники, ладували візочки і спішили, немов би під ними загорілася земля.

— Пускають!.. Большевики пускають через міст за Ельбу на Маґдебурґ!..

Ніхто, в тому числі й ми, в це не вірить, але протягом кількох хвилин наші халупини опустіли, а люди, як мурашки, поповзли з усіх-усюд в напрямі мосту.

— Мамо! Марійко! Діти! Скоро! Ой, збирайтеся скоро!..

Але підганяти не треба було нікого, бо і мама, і Марійка, і навіть діти, — всі відчули важливість моменту. Не минуло більше часу, щоб це оповістити, коли речі й діти були вже на візку, мама з наплечником на спині, а Марійка з якимись дрібничками в руках — і все готове в дорогу. Запрягаюся, натягаю посторонки, візок скрипнув і зрушився з місця. Поїхали!..

Скрегоче на польовій дорозі возик, натягаються посторонки, ослаблені голодом і нервовістю ноги відпихають назад землю, серце важко гупає в гурдях, піт заливає очі.

Скоріше! Ах ,тільки скоріше дістатися до того спасенного мосту!..

Возик востаннє заскреготів, загрозливо перехилився, спинаючись вгору, але, виїхавши на рівне шосе, весело й діловито заторохтів усіми чотирма колесами.

Людей, людей!.. Звідки їх стільки набралося? Неначе де греблю прорвало. І це все спішить, обганяє одне другого, щоб найскоріше дістатися до мосту. Чим далі, то похід стає густішим, чим далі, то повільніше посувається, поки, нарешті, не зупинився зовсім.

— Що там? Чому не йдуть? Не пускають?

— Ні, пускають. Тільки на мості стоїть контроля і перевіряє документи. Тому йде так помалу.

Тремтимо від нетерплячки, тупцюємо, тремо нервово руки і все заглядаємо наперед. Боже, чому вони так довго там мозоляться?! Хіба ж не розуміють, що нам спішно? Що нам дуже, дуже спішно?!

Однак, щокілька хвилин поволі поступаємо наперед.

Ох, скільки там ще народу спереду!.. Чи ми ж дійдемо коли до тієї контролі? Ану ж щось станеться, і не дійдемо?!. Ану ж перестануть пускати?! Господи, не опусти! Матінко Небесна, поможи!..

Чи ж там багато ще?..

Однак, густа черга спереду поволі скорочується, і мета стає все ближчою і ближчою.

Молюся і плачу з радости. Ось ще яких двадцять родин попереду. П'ятнадцять!.. Дванадцять!.. Десять!.. Вісім!.. Шість!..

Сталося!..

— Остальниє давай назад! Больше не пускаєм!

Що?!! Що вони кажуть?!! Та чи вони подуріли, чи знущаються?!! Адже ще лише кілька осіб! Всього-на-всього кілька осіб!!! Ні, ні, це неможливо!..

Ха-ха! Чому неможливо? Все можливо. От не пускають — і вже. Що їм зробиш?

Натовп хвилюється. Натовп впадає в розпуку. Кожному здається, що повинні були пускати аж поки принайменні він сам не перейде. Потім, звичайно, можуть вже не пускати. Але щоб он тих, напереді, пустили, а цих ні? Де ж тоді справедливість?!

Гамір, крики, прохання і нарікання наростають, як морська хвиля, що котиться на берег.

Пускайте! Ще трохи пропустіть!

— Назад, сволочі! Сказано, больше не пускаєм, і не пускаєм! Разойдісь!..

Кінець!

Ридаємо, голосимо, рвемо на собі волосся.

— Давай назад! Разойдісь! Очістіть дорогу!

Куди ж назад? Що маємо там, позад себе? Нам нема куди вертатись. Все одно, що тут, що там. Ба ні, тут навіть ліпше, бо все ж ближче...

Решта людей поділяє, видно, наш погляд і назад не вертається. Тільки розповзаються з дороги по обидва боки і отаборюються під голим небом. Ми ж стягаємо візок під міст і вирішуємо там сидіти, поки знову не почнуть пропускати на другий бік.

Ніч. Плеще і дзюркоче широка Ельба, від якої віє вогкістю. Діти сплять на візку, а ми троє, скулені, прибиті, самотні, сидимо і чекаємо ранку. Може ранком знову пускатимуть?

Даремно. Ні ранком, ні другого, ні третього дня нікого не пускають.

Одна місцева німкеня, правда, сказала нам, що міст можна перейти дуже легко: нехай котрась молода пожертвує собою трохи, то не лише перейде сама, а й інших за собою переведе...

Справді, як це „легко"!..

На третю ніч нас з-під мосту вигнали і наказали забиратися геть. Сказали, що тут поблизу є якась велика шопа, і там можна сидіти. Тут не можна: міст є важливим воєнним об'єктом, а всяка сволоч напевне тільки на те й чекає, щоб його висадити в повітря.

Перевозимося до вказаної шопи, де вже повно жінок з дітьми. Ставимо свій візок біля дверей і таким чином „займаємо мешкання".

Називайте це забобонами, чи як хочете, а тільки мене всю дорогу переслідувала п'ятниця. Коли зближався цей день тижня, я тремтіла і чекала якоїсь прикрости, бо п'ятниця приносила їх майже незмінно.

РЯТУЙТЕ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НЕЇ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПОЖЕРТВУ НА ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

Богдан Лучаковський

ПЕРШИЙ ДИК

(2)

Відомості зі світу постачав громадський листонос Михайло, який щодня надвечір вертався пішки з Калуша і в великій шкіряній торбі приносив пошту до села, в якій поважну частину становила пошта на проходство, листи, газети, інколи книжки. Пригадую собі, з якою нетерпеливістю всі чекали на „Діло", „Українське Слово", як я маневрував, щоб дістати до подушки знаменитий „Вісник Союзу Визволеня України", яку радість викликали нові українські книжки, головно ж про УСС, як щотижня всі з запертим віддихом оглядали ми образки з світових фронтів у „Дас інтерессанте Блят" та у „Вінер Більдер", які батько запренумерував був під час війни. А над сільськими хатками, здавалося, царила просто благодать і тільки одна-одинока турбота висіла над селом, за синів, чоловіків, батьків, що стояли тепер на фронтах, як вояки.

Було їх біля двісті „хлопа" зі села у війську, і їх недостача надсподівано важко відбивалася на господарстві села: було замало рук до праці. Тут і там стояли облогом незасіяні ниви, збіжжя зростало на пні, а вже найгірше було з сіном, бо не було кому його косити. А станьків'яни найбільше сіна косили по лазах. Косили лази, головно з кінцем літа, бо казали, що треба перечекати, поки трава „різоха" засіється. Перед війною у той час було на лазах гамірно, ліс аж ходором ходив від співів молодих косарів і дівчат-гребільниць. Тепер було тихо і мертво.

* * *

Тихо і мертво у лісі було для тих людей, що жили у селі, а в лази забігали рідко коли, по хворост, на гриби, на ягоди.

Але насправді, то ліс у ті часи, у війну, став голоснішний, як коли, ожив, забагатів у звірину, якої було тепер в лісі стільки, як хіба „за часів Троянових". Сарн було так багато, що можна їх було стрінути де-не-хоч на лазах, лиси шлялися по лісі, як коти, по селу, і по днині заходили красти кури з подвір'їв, чого вже давно не бувало, А вже диків набралося стільки, що блукаючи лісами я зустрічав їх і в лісових гущавинах і на галявах і глибоко в лісових нетрях і в лазах, зараз же від поля.

Старий Франко Лисий, що то бився з „таліяном" ще під Сольферіном, що хоч і не „рабшіц", але по лісах лазив Бог-зна як далеко, десь аж у Ключину під Кропивник, або не раз аж за Дністер, у Бакоцинську гору, за корінням до табаки, не раз пересушуючи конюшину на попівськім городі, бурмотів, що таких диків, як тепер, то він ще не запам'ятав на своєму довгому віку.*

Чи така маса диків, як по першій світовій війні — появилася і по другій світовій війні на наших землях — нам тут невідомо. Зате відомо, що, напр., у Західній Німеччині, у місцях, де вже перед десятками років було дощенту вигублено диків, вони появилися були по оцій світовій війні у таких кількостях, що сталися справдішньою язвою для хліборобів.

Пізнавання таємниць лісу вщепило мені в душу потребу радше захищати всяке життя в природі, замість його вбивати. Я майже ніколи не носив навіть з собою рушниці.

Але я знелюбив тоді диків. Смішно й казати через що; через їхню гробіянську поведінку між собою. А вже настроїли вони мене проти себе до краю напастю, від якої я таки добре наївся страху.

Бродив я лісами завжди з Банді, расовим фокстер'єром, улюбленцем моєї мами. Батько призначив мені його за товариша лісових мандрівок, и не позволив натомість брати з собою доброго мисливського пса Кира, вияснивши мені, що Кир буде завжди відбігати далеко від мене, буде непотрібно розполошувати звірку в лісі і зіпсується ще дисципліну ловецького пса. А Банді дійсно держався в лісі завжди близько мене, а навіть звітривши звірку, не відбігав далеко і що найголовніше, майже, не гавкав. Оттак ми мандрували майже завжди в двійку з Банді.

Одного разу Банді відбіг досить далеко в поточини, несподівано почав там заїло гавкати, потім втих, опісля загавкав знову, але вже десь недалеко, врешті почав скавуліти, а накінець вискочив як стріла з корчів на лісову „ленію", якою я йшов; щастя, що на яких п'ятнадцят-двадцят кроків передімною. За ним бігцем бігла ціла куча диків. Стара „мацьора", два спорі підсвинки і кільканадцятеро поросят, всі зі спущеними до землі рилами, як кірасири із спущеними до атаки списами.

Банді зочивши мене, кинувся з жалісливим скавулінням прожогом мені в ноги, мало мене не зваливши.

Дики станули на „ленії" як вриті. Стара щось подумала і за мить перескочила лінію і пропала в гущавниках, за нею підсвинки, тільки пацята ще хвильку постояли на „ленії", муркаючи до себе стиха, немов перекидаючися, якимись завваженнями, а далі і собі пурхнули в гущаки.

(Продовження буде).

* В середущій Европі, зокрема в Західній Україні, заобсервовано наприкінці і зараз після першої світової війни, величезну кількість диків. В тогочасній мисливській літературі, фахівці висували різні здогади про те, звідки стільки диків набралося. Дехто з мисливців був тієї думки, що дики так обильно розмножувалися тому, що під час війни не було кому їх стріляти, але інші знавці ловної звірні припускали, що радше дики примандрували звідкись до середущої Европи; була думка, що найправдоподібніше з балканських гір.

Читайте українські книжки й газети, бо читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

МИРОСЛАВ СКАЛА-СТАРИЦЬКИЙ

(Гостинний виступ славного співака-тенора в Ню Йорку в неділю 9 жовтня 1955 р. Заля Fashion Institute)

В неділю 9 жовтня мені припала велика і рідкісна нагода почути в гостинному виступі визначного співака світової слави, українця тілом і душею — Мирослава Скалу-Старицького. Багатьом українцям Америки, це ім'я відоме ще за часів, коли співак почав свій артистичний шлях у Львові, але я його чув і бачив вперше.

Признаюсь, що я йшов на виступ Скали-Старицького трохи невпевнений, бо знаю, що майже в кожному анонсовому повідомленні буває незапобіжне перебільшення тієї чи іншої особи, часом як чиясь то дружня прислуга, часом зовсім безпідставно, просто для реклями.

Але вже з початку перших точок програми, я мусів переконатися в тому, що анонсові дописи для Скали-Старицького були досить ще скромними.

Мирослав Скала-Старицький — це обдарований і висококультурний, з голови до ніг — мистець. Його фахова співоча зброя: подивугідне дихання, вирівняний у всіх реґістрах вокал, високе мистецтво філіровки, мецо-воче і дикція — першорядні. І все це базується на чарівному бель-канто мужнього золотавого тембру з надзвичайно високою, легкою та метальовою горою. Шкода, що погані акустичні умови концертової залі не давали можливости сприйняти в повній мірі також і долішній реґістер співака.

На мою думку, немає потреби дуже докладно говорити про саму програму, бо це ж був репрезентативний виступ, де артист показав себе з усіх боків якнайкраще. Отже програма була виконана прекрасно. Я лише зазначу, що вона була складена з боєвих, досить важких фраґментів тенорового репертуару.

В першому відділі пісні українських композиторів: Лисенка, Барвінського, Ніжанківського, Гнатишина, також Шуберта, Перголезе і Джордані, в другому — лише головні арії з опер: „Тарас Бульба" — Лисенка, „Тоска" та „Богема" — Пуччіні, „Ловці перел" — Бізе, „Марта" — Фльотова, „Вертер" — Массеньє.

Як після першого відділу, так і, особливого, після другого, Скала-Старицький співав на вимогу авдиторії низку додатків, які вдячна авдиторія кожен раз зустрічала градом оплесків. Артист дістав повне признання від української Америки Ню Йорку, і мав тріюмфальний успіх.

Якщо оцінювати нашого мистця в національному маштабі, ідучи шляхом порівняння, то слід сказати, що на еміґрації Скала-Старицький не має зараз серед українців, рівних йому поміж тенорами. Та я глибоко переконаний в тому, що в недалекому часі ми ще почуємо про великі успіхи нашого співака, також і в світовому маштабі.

Було б несправедливо закінчити цю коротеньку рецензію, не подавши Ігора Соневицького, який акомпаніював солістові.

Він технічно чисто і чутливо виконав досить складну фортепіянову частину концерту. Це було приємною несподіванкою, бо п. Соневицький до цього часу не заавансував себе як камерного піяніста-акомпаніятора.

Микола Фоменко

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●

МАТІРНИЙ СОЮЗ УКРАЇНОК

Осередок в Ню Йорку

запрошує В.Ш. Пань на

ШИРШІ СХОДИНИ

в неділю, 16-го жовтня 1955

На програмі:

Перші Українські Жіночі Видання

реферує Ірина Шох.

Початок о год. 3:30 попол., в домівці Т-ва при 320 Е. 14 вул.

Управа

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 3.

М. Малетич, Ню Йорк	$25.00
І. Кравчишин, Шикаго	25.00
І. Щуцький, Томс Рівер	15.00
С. Гриців, Шикаго	12.00
М. Гандзюк, Вінеленд	10.00
І. Білас, Клівленд	10.00
А. Мусура, Онеонта	10.00
М. Д. Лукаві, Бронкс	10.00
А. Івашко, Маямі	10.00
О. Дземюк, Шикаго	6.00
Д-р Р. Смик, Кол Сіті	5.00
І. Дикий, Джексон Гайтс	5.00
К. Шникар, Бабилон	5.00
Д. Сембай, Лонг Айленд С.	5.00
Г. Маслівець, Ню Йорк	5.00
М. Вальчишин, Ню Йорк	5.00
І. В. Іванчук, Дітройт	5.00
О. Клос, Бруклин	5.00
І. Веглак, Нюарк	5.00
П. Ковалів, Вашингтон	5.00
Н. Семеген, Дітройт	5.00
К. Миронюк, Бруклин	5.00
Г. Вовчук, Ню Йорк	5.00
І. Зубик, Ошен Сіті	5.00
З. Заброский, Шикаго	5.00
Р. Маринович, Ню Йорк	5.00
М. Парічук, Лафает	5.00
М. Ворона, Бруклин	5.00
І. Репік, Рачестер	5.00
А. Яворський, Бруклин	5.00
С. Челяк, Юнійон	5.00
А. Волошин, Маспет	5.00
Р. Жаровський, Торонто	5.00
Д-р Г. Лозинський, Шикаго	5.00
І. Розгін, Дітройт	5.00
В. Шанайда, Росвіл	5.00
С. Костів, Джерзі Сіті	5.00
А. Допілка, Ню Гейвен	5.00
Е. Волошин, Джерзі Сіті	5.00
В. Кончук, Ню Йорк	4.00
Ф. Лукіянович, Филаделфія	3.00
П. Орлик, Фила.	3.00
о. І. Кобат, Ню Кесл	3.00
Н. С. Литвиненки, Н. Й.	3.00
М. Кобилянський, Ню Йорк	3.00
Ф. Ярош, Шикаго	3.00
В. Чорномор, Гобокен	3.00
В. Полтавець, Байон	3.00
Микола К., Бруклин	3.00
М. Товарницький, Істон	3.00
І. Гассак, Істон	3.00
М. Захарків, Джамейка	3.00
Н. Герлях, Ню Йорк	3.00
Д. Олійник, Амстердам	3.00
Д-р Р. Миколаєвич, Ню Г.	3.00
О. Бардахівський, Шикаго	3.00
І. Гулик, Шикаго	3.00
Г. Науменко, Фріголд	3.00
П. Шешурак, Ню Брітейн	3.00
Я. Щербанюк, Ню Йорк	3.00
Е. Дражновський, Фила.	3.00
В. Осадчук, Нюмаркет	3.00
Проф. Б. Загайкевич, Росел	3.00
Ю. А. Попель, Клівленд	3.00
о. Н. Притуляк, Пасейк	3.00
О. Сохан, Джерзі Сіті	2.00
Ф. Вовк, Джерзі Сіті	2.00
М. Невдячний, Джерзі Сіті	2.00
А. Климишин, Лонг Ай. С.	2.00
Р. Гусаківський, Ню Йорк	2.00
Н. Андрейчин, Мальборо	2.00
С. Кудлік, Ню Йорк	2.00
М. Чорнодольський, Бронкс	2.00
К. Біла, Бруклин	2.00
М. Осідач, Ню Йорк	2.00
В. Дибайло, Плейнфілд	2.00
Ю. Баран, Фила.	2.00
І. Цегелик, Фила.	2.00
Н. Геречка, Сомервіл	2.00
О. Стеткевич, Ню Йорк	2.00
Т. Слободян, Фила.	2.00
Д-р М. Крижановський, Н. Й.	2.00
Д. Чайка, Джерзі Сіті	2.00
М. Деренюк, Люзерне	2.00
О. Циганюк, Ню Йорк	2.00
Н. Близнак, Ню Йорк	2.00
І. Бенoвський, Балтімор	2.00
І. Корнова, Іст Медов	2.00
Н. Кондзельський, Пасейк	2.00
В. Панасенко, Трентон	2.00
Г. С. Шиманський, Фила.	2.00
М. Оленік, Фила.	2.00
Г. Дорош, Шикаго	2.00
В. Васильків, Вотервліт	2.00
М. Пасічник, Ню Йорк	2.00
Р. Мотиль, Ню Йорк	2.00
В. Челак, Джерзі Сіті	2.00
С. Сусь, Ню Йорк	2.00
В. Пеленський, Кліфтон	2.00
Л. Оришкевич, Бруклин	2.00
І. Шупяний, Джерзі Сіті	2.00
С. Мушинський, Линдгурст	2.00
Ю. Лавріненко-Дивнич, Н. Й.	2.00
Г. Ганич, Фила.	2.00
А. Галелюк, Ню Брансвік	2.00
К. Гуральний, Ню Йорк	2.00
П. Брицький, Джерзі Сіті	2.00
І. Драґан, Ню Йорк	2.00
В. Дерлиця, Коговс	2.00
М. Романченко, Шикаго	2.00
Р. Мартинюк, Шикаго	2.00
Я. Олексишин, Гартфорд	2.00
М. Сколяр, Рослидейл	2.00
І. Патуляк, Ансонія	2.00
С. Біловус, Статен Айленд	2.00
Р. Бінерт, Нюарк	2.00
В. Бойко, Шикаго	2.00
С. Бенка, Шикаго	2.00
А. Сисак, Бетлегем	2.00

Д-р Є. Гіль Мт. Ренір	2.00
В. Запаранюк, Ютика	2.00
П. Щерба, Вілмінгтон	2.00
П. Кебало, Гартфорд	2.00
Г. Салюк, Джерзі Сіті	2.00
Д-р Б. Панасюк, Вайнесбург	2.00
В. Дудинський, Ню Йорк	2.00
Н. Ярема, Плейнфілд	2.00
Т. Доманський, Джерзі Сіті	2.00
А. Ясінський, Іст Гартфорд	2.00
Ю. Матищак, Шикаго	2.00
Г. Романсів, Нютон Фолс	2.00
З. Бронецька, В. Орендж	2.00
А. Кобаса, Бутвин	2.00
М. Процьків, Ралей	2.00
М. Рожок, Шикаго	2.00
В. Гіль, Джерзі Сіті	2.00
А. Залевська, Асторія	2.00
П. Грицак, Ню Йорк	2.00
Р. Павлічка, Рачестер	2.00
І. Кущенко, Вейн	2.00
В. Мисик, Бруклин	2.00
Т. Касіян, Бріджпорт	2.00
Д. Слободян, Елизабет	2.00
О. Москалевич, Шикаго	2.00
А. В. Нойгебаер, Нюарк	2.00
М. Кулинич, Девідсонвіл	2.00
Н. Боднар, Гемілтон	2.00
А. Микитин, Торонто	2.00
В. Сечак, Ню Йорк	2.00
І. Урбан, Ватервліт	2.00
Н. Смаль, Шикаго	2.00
П. Бойко, Шикаго	2.00
Я. Мандрух, Шикаго	2.00
О. Кондратюк, Челзія	2.00
І. Шкас, Бофало	2.00
М. Кавка, Клівленд	2.00
О. Губчак, Шикаго	2.00
І. Ю. Коновів, Ірвінгтон	2.00
М. Татарин, Дітройт	2.00
П. Турацький, Дітройт	2.00
П. Чопек, Мілвіл	2.00
С. Скородинський, Мерік	2.00
О. Каранець, Дітройт	2.00
Р. Воробкевич, Дітройт	2.00
С. Туркевич, Торонто	2.00
К. Крупський, Денвер	2.00
В. Дяріон, Туларі	2.00
Д-р О. Школьник, Клівленд	2.00
А. Труш, Фила.	2.00
О. Прокорів, Ню Йорк	2.00
В. І. Гнатюк, Савт Бенд	2.00
Р. Щеснюк, Дітройт	2.00
А. Харамбура, Рачестер	2.00
Т. Дусановський, Торонто	2.00
М. Жарська, Овкленд	2.00
П. Гаць, Шикаго	2.00
М. Луцький, Торонто	2.00
А. Михайлова, Перт Амбой	2.00
І. Озар, Олеан	2.00
І. В. Кобзяр, Гантер	2.00
П. Зенич, Амстердам	2.00
І. Марунчак, Судбурі	2.00
М. Бігус, Торонто	2.00
Д. Бакевич, Бруклин	2.00
Т. Коцур, Йонкерс	2.00
Я. Білик, Шикаго	2.00
К. Марущак, В. Гейвен	2.00
П. Щирба, Вілмінгтон	2.00
М. Якимишин, Амстердам	2.00
Ф. Задорожний, Шикаго	2.00
І. Кривенко, Трентон	2.00
А. Сиротюк, Фила	2.00
М. Сірман, Раріган	2.00
Д. Пасієвич, Фила.	2.00
Інж. І. В. Турянський, Нюарк	2.00
Н. Хачевський, Ірвінгтон	2.00
Е. Дацишин, Бедфорд	2.00
М. Тимків, Филаделфія	2.00
Н. Кравчишин, Вілмінгтон	2.00
Е. Нодіс, Честер	2.00
О. Кочан, Джолієт	2.00
М. Янович, Вілімантік	1.50
А. Іванюк, Шикаго	1.00
С. Салфетнік, Пасейк	1:00
В. Осадців, Бофало	1.00
Г. Курейко, Ром	1.00
С. Голяш, Шикаго	1.00
О. Суховерський, Нюарк	1.00
Є. Утриско, Фила.	1.00
М. Коваль, Дітройт	1.00
Н. Лукан, Кліфтон	1.00
А. Слюсаренко, Фила.	1.00
Е. Кошлайчук, Ню Йорк	1.00
М. Олексів, Ню Йорк	1.00
І. Березяк, Палмертон	1.00
І. Скіра, Фила.	1.00
П. Парницький, Фріголд	1.00
М. Пилипчак, Джерзі Сіті	1.00
М. Іванюк, Нюарк	1.00
М. Леґедза, Пасейк	1.00
Ю. Сенів, Фила.	1.00
В. Васильків, Фила.	1.00
П. Мегик, Фила.	1.00
І. Дудяк, Гакестави	1.00
І. Щадий, Пітсбург	1.00
П. Решетник, Шикаго	1.00
Е. Федишин, Гаґаман	1.00
П. Хлібович, Ню Брітейн	1.00
А. Головід, Йорквіл	1.00
П. Зубрицький, Рачестер	1.00
А. Стахів, Фила.	1.00
Ддрібними	1.00
Разом	$ 660.50
Раніше проголошено	492.75
Разом	$ 1,153.25

КОЛИ ВИ ВВАЖАЄТЕ СЕБЕ ПОЛІТИЧНИМ ЕМІГРАНТОМ — АМБАСАДОРОМ УКРАЇНИ, ТА ЗНАЄТЕ ПРО ВЕЛИКИЙ ВКЛАД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЗМАГАННЯ ЗА ПРАВА УКРАЇНИ ТА УКРАЇНЦІВ, ВИ НАПЕВНО СВІДОМІ ОБОВ'ЯЗКУ БУТИ ЧЛЕНОМ ЦІЄЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Умер син організатора У. Н. Союзу

Прийшла з Сен-Дієго сумна вістка для організатора УНСоюзу п. Миколи Ніколса-Ткачука. Одинокий його син Володимир вислужений сержант морської піхоти, впав жертвою в службі для народу — так сповіщала телеграма. Молодий Ткачук перейшов відповідний вишкіл і працював як фізик в лябораторії електронів, американської морської бази в Сен-Дієго, Кал. Член 114-го відділу УНСоюзу, Володимир мав дуже гарний похорон дня 13 вересня з православної церкви св. Володимира. Похорон влаштував п. Василь Музика, в заведенні якого держали варту члени Американського Леґіону. На цвинтарі Еллвуд, де спочило тіло, відправив останні похоронні обряди о. прот. Мицик. Над домовиною промовляли: генерал Омелянович Павленко, інж Гопівський а від УНСоюзу прощав його підписаний. Почесна військова варта в складі 4-х стрільців віддала 3 сальви, а трубач відтрубив прощання.

Присутній представник військової влади мав над гробом дуже зворушливу промову, підкреслюючи, що молодий Володимир згинув в службі для батьківщини — Америки — на важливому пості. Зоряний американський прапор, що покривав домовину, звинено і віддано батькові Покійного, Миколі, на знак, що його син вірно і гідно служив цьому прапорові. І так в силі віку відійшов з цього світу молодий американець українського роду, який вславився в боях на Іво-Шіма і вийшов звідтам вправді поранений, але живий. Відійшов в часі миру в лябораторії, що працює для забезпечення волі і миру.

Володимир Ткачук

Степан Куропась.

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ м. НЮ ЙОРКУ

Відділ Українського Конґресового Комітету Америки

— влаштовує —

в неділю, 30-го жовтня 1955 р.,

о годині 7-ій вечором

в залі ФЕШЕН ІНСТИТУТ, 225 Вест 24-та вулиця

В НЮ ЙОРКУ

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

присвячене 37-им роковинам Листопадового Зриву.

В ПРОГРАМІ ВЕРУТЬ УЧАСТЬ:

Промова в українській мові д-р Володимир Калина, учасник Визвольних Змагань, промова в англійській мові адвокат Юрій Волинець, сольоспів Марія Полиняк-Лисогір, деклямація б. артист великого львівського театру Богдан Паздрій, Український Хор „Думка" під дир. О. Микитюка, Інсценізація „В Листопадову Ніч" на підставі п'єси Ол. В. Лугового в опрацюванні Володимира Шашаровського у виконанні Українського Театру з Филаделфії під мистецьким керівництвом Володимира Шашаровського.

Акомпаньямент: Оля Дмитрів і Леся Вахнянин-Куриленко.

МОЛЕБЕНЬ в намірення українського народу, та ПАНАХИДА за душі поляглих героїв в боях за Волю України будуть відправлені в українській греко-католицькій церкві св. Юра, о год. 5-ій пополудні. Співатиме хор „Думка". — В церкві св. Володимира о годині 12:30. Співатиме церковний хор. — В церкві Святої Тройці о годині 12:30. Співатиме церковний хор.

Заходами Товариства „Броди-Лев" в цей день буде переведена збірка на Українських Інвалідів. Не відмовте своєї жертви на благородну ціль. — Квитки нумеровані можна набувати в українських книгарнях: Арка, Еко, Сурма і Говерля. — До численної участи в Молебні, Панахиді і Листопадовому Святі запрошуємо Українське Громадянство міста Ню Йорку й околиці.

Увага! Українці м. Шикаго! Увага!

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА міста ШИКАГО

візьме масову участь у святкуванні

ТИСЯЧАЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ ХРИЩЕННЯ КН. ОЛЬГИ

яке влаштовують жіночі організації та секції під протекторатом СОЮЗУ УКРАЇНОК.

Свято відбудеться

в неділю, 23-го жовтня 1955 р.

о год. 2:30 пополудні

в АВДИТОРІЇ ШКОЛИ при вул. Райс і Левіт.

В багатій і добірній програмі візьмуть ласкаву участь В.П. П. Марія Голуб (реферат); Любов Левицька з Торонта (сольоспів) та славнозвісна віолончелістка Христя КОЛЕССА з Торонто.

Не сміє бракнути ні одної свідомої української людини на цьому так важливому для нас святі.

Пам'ятаймо, що наші брати на Рідній Україні позбавлені того великого щастя, щоб могти свобідно відсвяткувати таку епохальну подію в нашому релігійному та національному житті.

Ювілейний Комітет

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

В 13-ту РІЧНИЦЮ УПА

в неділю, 16-го жовтня 1955 р.

о год. 7-ій веч., в залі Української Централі, 180 Вільям вул., Нюарк, Н. Дж.

Організації м. Нюарку:

Товариство б. вояків УПА; Організація Оборони Чотирьох Свобід України І-ий Відділ; Спілка Української Молоді Америки Осередок ім. полк. Е. Коновальця, Відділ Українського АБН —

— влаштовують —

СВЯТО УПА

В цей день відправиться Служба Божа в Українських Церквах у намірення УПА.

В ПРОГРАМІ АКАДЕМІЇ: Святочне слово — ред. В. Давиденко; Духова оркестра Осередку СУМА ім. Лесі Українки в Джерзі Сіті під дир. проф. В. Задорного; Вокально-струнний Ансамбль Осередку СУМА ім. ген. Хор. Т. Чупринки в Ню Йорку під дир. інж. Степаняка; Збірна рецитація, юного СУМА Осередку ім. полк. Е. Коновальця в Нюарку. — Декламація: І. Коновів.

Запрошуємо Українське Громадянство численною участю прибути на Службу Божу і Академію та відзначити цей день початку збройної боротьби українського народу проти двох окупантів — німецького і московського імперіялізмів.

Святочний Комітет

УВАГА! Филаделфія, Па., й Околиця! УВАГА!

ЗАХОДОМ Т-ВА УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН

Відзначення 50-ліття заснування першої української культурно - освітньої організації у Филаделфії

„ТОВАРИСТВО І ЧИТАЛЬНЯ ПРОСВІТА"

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ ЗБІРНОГО ЖИТТЯ

1905 — 1955

Присвячуємо... Піонерам, які зорганізували і оформили наше збірне життя та свої думи і почування передали дітям своїм.

Неділя, 23-го жовтня 1955 р.,о год. 7:30 вечором

УКРАЇНСЬКА ЗАЛЯ при 849 Н. ФРЕНКЛИН ВУЛ.

В ПРОГРАМІ

І.—Хор „Кобзар" під проводом д-ра Антона Рудницького; Пластова Оркестра під проводом мґр. Вол. Масюка; Іван Гош, тенор; Анатоль Радванський, баритон; арт. Клавдія Кемпе-Гош, декламація; д-р Павло Дубас, — про початки культ.освіти. життя; Михайло Вишиванюк — спомини.

ІІ.—Повторення першої української аматорської вистави у Филаделфії з 17-го лютого 1906 р. „САТАНА В БОЧЦІ" — постава Вол. Шашаровський. — В ролях: Іван Самокишин, Маргарета Борзаківська, Володимир, Карпик, Мирослав Солтис.

Вступ за програмками, які можна набути в кооперативі „Базар", 822 Н. Френклин вул.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Н. Й.

започатковує свої щомісячні наукові конференції, влаштовуючи

В СУБОТУ, 15-го ЖОВТНЯ 1955, ГОД. 6-та ВЕЧ.

НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

на тему:

УКРАЇНСЬКІ АКАДЕМІЧНІ ТРАДИЦІЇ

У ПРОГРАМІ ТАКІ ДОПОВІДІ:

Проф. ВІКТОР ДОМАНИЦЬКИЙ: Києво-Могилянська Академія

Проф. д-р ВОЛ. СІЧИНСЬКИЙ: Острожська Академія

Проф. д-р ВАСИЛЬ ЛЕВ: Львівська Братська Школа.

На наступні місяці передбачені конференції на такі теми: 1000-ліття християнства в Україні, Модерна українська музика, 100-ліття народин В. Вілсона, Шевченківська Конференція (спільно з УВАН), Чорноморські проблеми, 100-ліття народин І. Франка.

Усі конференції відбуваються у власному домі при 302-304 Вест 13 вул., Ню Йорк 14, Н. Й.

Увага! Вілміґтон, Дел. й околиця! Увага!

БРАТСТВО СВ. ВОЛОДИМИРА, ВІДДІЛ УНСОЮЗУ ч. 173

запрошує Все Українське Громадянство на

ОСІННЮ ЗАБАВУ

— що відбудеться —

в суботу, 15-го жовтня 1955 р.

у парафіяльній залі св. о. Миколая при 608 S. Heald St., Wilmington, Del.

Грає оркестра п. Головацького з Честеру.

В репертуарі українські мельодії, найновіші танґа, вальси, фокстроти і традиційна коломийка зі співом.

Початок о год. 7-ій веч. Вступ $1.00

Український Народний Університет

ПРИ ГОЛ. УПРАВАХ ООЧСУ И СУМА

повідомляє все Українське Громадянство, що початок викладів на зимовий сезон ц.р. почнеться

В СУБОТУ, 15-го ЖОВТНЯ 1955 Р.

лекцією на тему

„Християнство України — національна синтеза"

(ДО 1000-ЛІТТЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ),

яку виголосить

о. ДИРДА та інж. Е. МАЛАНЮК

Початок о год. 7:30 веч., в приміщенні

ООЧСУ-СУМА в НЮ ЙОРКУ при 123 ДРУГА ЕВЕНЮ. В НЮ ЙОРКУ.

Про дальші лекції ред. Вяч. Давиденка („300-ліття Харкова"), проф. Величківського („Економіка України"), ред. Б. Кравцева („Український Меч"), проф. Ів. Вовчука („До проблеми кризи в СССР"), проф. Лева („Стрілецька Муза"), а також „Укр.-Військова доктрина", „Америка й Україна", „Польсько-українські відносини" й т.п. — просться слідкувати за оголошеннями в українській пресі.

Управа

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО"

Неділя, 16-го жовтня 1955 р.

о год. 6-ій вечора,

в концертовій залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ, ч. 140-42 2-га Евеню, в Ню Йорку

— відбудеться —

ЗУСТРІЧ

ВИДАТНОГО НАШОГО ПИСЬМЕННИКА

УЛАСА САМЧУКА

що вперше відвідає Америку, з Українським Громадянством міста Ню Йорку та його околиць.

На цій зустрічі УЛАС САМЧУК виголосить доповідь:

ДО ПРОБЛЕМИ СХОДУ ЕВРОПИ

Актуальні думки про минуле, сучасне та майбутнє нашого народу й нашої культури.

По доповіді — дружня бесіда слухачів з доповідачем у формі запитань і відповідей.

Просимо всіх українців Ню Йорку та його околиць прийти на цю небуденну, до того ж першу в Америці, зустріч з Уласом Самчуком і цим гідно вшанувати нашого дорогого гостя.

● ВСТУП ДО ЗАЛІ 1 ДОЛЯР. ●

Квитки продаються від 5-ої години вечора.

Зі Спорту

„ОГНІВО", С. К. — УСК БРІДЖПОРТ, КОНН.
0:3 (0:1).

При гарній осінній погоді в присутності тисячі глядачів УСК Бріджпорт добре почав сезон, перемагаючи поважного суперника — і претендента на перше місце в Коннектикат Лізі копаного м'яча — польський спортовий клюб з Гартфорду, Конн. „Огніво" 0:3 (0:1).

Цим разом наші симпатики із задоволенням і великим захопленням залишали прекрасний стадіон у Гартфорді.

З перших хвилин можна було завважити ініціятиву і технічну перевагу наших змагунів. Напад УСК своїми короткими, низькими та цільними подачами вже в 10-тій хвилині пробивається крізь оборону противника і випускає Попеля на 100% ворота. Польський оборонець, не маючи змоги правильно задержати Попеля з м'ячем, задержує його в брутальний спосіб („гаком"), за що суддя диктує мет „карний". І так УСК через Власака Ф. здобуває перші ворота. — Починається завзята боротьба. Поляки накидують темпо і стараються всі... силами вирівняти, та на жаль, не є вони всилі, бо лінія оборонна з аборонцем З. Товпашем, штопером Власаком і воротарем, гідно відбивають усі зусилля противника і твердо стоять на обороні своєї твердині.

Далі УСК перебирає ініціятиву і гру, та починає натискати на ворота противника, але, не зважаючи на гарні заграння і комбінації до кінця першої половини не вдається УСК-ові підвищити вислід.

Друга половина починається без Попеля („короля стрільців" в минулому сезоні, який ослаблений хворобою і першими в цьому сезоні змаганнями), держить глядачів у великому напруженні, бо час до часу атака противника намагається вирівняти вислід, але воротар УСК в прекрасний і тактичний спосіб усі ці небезпечні „бомби" клясично виловлює. Опісля провід переймають наші і грають на полі противника. В підворітному замішанні в 25-ій хвилині УСК здобуває другі ворота через Йосифа (джою) випрацьовані амбітним Івашковим у несподіваний спосіб, бо обернений плечима до воротаря зап'ятком спрямовує м'яч до сітки. Ці ворота і безперервна перевага УСК спонукує поляків до брутальної гри, защо суддя виключає із гри середущого напасника „Огніва". — Наприкінці УСК перенісся на „подвір'я" противника, й атаки гарними комбінаціями Товпаш Я., Говшанич II і Івашків під воротами, витворюють небезпечні ситуації, з яких у 35-ій хвилині Говшанич II, здобуває гарним плоским стрілом 3-ті й останні ворота та завершує перемогу.

Змагання були гострі та держали глядачів у постійному напруженні. Цією перемогою УСК Бріджпорт здобуває успіх та можливе першенство в осінній рунді.

Мирослав Стахів.

● **Кожний з німецьких поворотців,** які перебули в совєтському полоні по 10 і більше років і щойно вепер вертаються додому, дістає в перехідному німецькому таборі **Фрідлянд** по 6,240 ДМ ($1,485) від західньо-німецького уряду, крім одягу і харчів від Німецького Червоного Хреста. З групою поворотців прибув Гаральд фон Болен унд Гальбах, голова родини Круппів, власників найбільшого німецького промислового закладу, який в міжчасі дійшов до давньої могутньости під кермою молодшого брата, що був свого часу засуджений американцями як воєнний злочинець.

Короткі Вістки

● **В Індонезії** створилась у новообраному парляменті така ситуація, що єдиним союзником комуністів можуть бути тільки націоналісти. Проти цих обох партій виступають дві партії мусулманів, з виразною західньою і протикомуністичною орієнтацією. Націоналістична партія вирішить, чи зблокується вона з комуністами, чи з мусулманами, і відповідно до того виглядатиме найближчий уряд та його політика.

● **Німецькі старшини,** які вертаються тепер з совєтського полону, оповідають, що першою річчю, що її відбирали в них москалі, були — монoклі. Коли вони протестували, що це не прикраса, а оптичне скло, яке помагає на неправильний зір, їм давали, замість моноклів, примітивні окуляри.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАГО, ІЛЛ. — С-во Преч. Діви Марії Відд. 259 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 16-го жовтня, в церковній залі 4952 So. Paulina St., о год. 1:30 попол. — П. Трусяк, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ Відд. 342, повідомляє своїх членів, як місцевих так і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го жовтня, о год. 2-ій попол., в церковній залі, 641 Roosevelt Ave. проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки. Довгуючі члени якщо не вирівняють заборговане цього місяця, будуть суспендовані. Просимо приводити нових членів на збори, щоб вписати їх до УНСоюзу. — Гр. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

АЛЛЕНТАВН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 147 проголошує свої збори на неділю, 16-го жовтня, о 2-ій год. попол., в залі укр. прав. громади. Заряд просить ласкаво всіх членів явитися, вплатити свої місячні вкладки, привести нових кандидатів до впису в членство УНСоюзу. — І. Заворський, предс.; Гр. Віленький, кас.; І. Федорак, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Повідомляється членів Б-ва св. Арх. Михаїла Відд. 332, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. жовтня, о год. 7-ій веч., в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів прийти на збори. — М. Сірман.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64 відбудуться в суботу, 15-го жовтня, о год. 7:30 ввечір на Майн стріт у Вінярського. Просимо всіх на збори. — І. Вурний, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Повідомляється членів Б-ва св. Николая, Відд. 175, що збори відбудуться в неділю, 16-го жовтня, о год. 1-ій попол., в У. Н. Домі при Мартин вул., Проситься довгуючих членів прибути та вирівняти свої залеглості. Пригадується членам що вже почалася кампанія за приєднуванням нових членів, тому кожен член повинен постаратися здобути хоч одного нового члена, щоб наш Відділ виконав свою квоту. — С. Пелих, предс.; В. Верищинський, кас.; П. Павлик, рек. секр. І. В. Іванчук, фін. скр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Триквартальні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 206, відбудуться в неділю, 16-го жовтня, в парафіяльній залі 74 Геррис Евеню, о год. 1-ій попол. Проситься всіх членів прибути на збори, будуть важні справи до обговорення і до полагодження, звіти уряду і контролі з діловодства за третій квартал. Відділ 206 має приписану квоту добути нових членів до УНСоюзу. Обов'язком кожного члена робити старання приєднати нових членів до свого Т-ва і Відділу. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Б-во св. Йосафата, Відділ 217 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16-го жовтня, в церковній залі, 305 Гудсон Евеню, о год. 2-ій попол. Проситься членів прийти на час і вирівняти свої залеглості як рівнож маємо дуже важні справи до полагодження. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори членів Т-ва св. Юрія, 239, Відд. відбудуться в суботу, 15-го жовтня ц.р. в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 N. Franklin St., о год. 4:30 пополудні. — Д-р В. Галан, предс.; М. Ковальчук, секр.

ТАРЗАН, ч. 3557. Небезпека зростає

Могутньою силою Тарзан підняв грати вгору.

Під заржавілими гратами було досить місця, що він міг пролізти.

Швидко пливучи за водою, він виплив на поверхню води дуже близько непередбаче-ного вартового біля тронної залі.